

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarife
și învoiață.

Manuscrisele nu se în-
capoază.

ABONAMENTUL.

Pe un an . . . 24 Lei.
Pe o jum. de an 12 .
Pe trei luni . . . 6 .

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 .

TELEFON Nr. 236.

Publicul și presa.

— Un advertisement. —

București 2 August v. 1915.

Organul oficial al guvernului român „Viitorul” publică în nrul său de azi următorul advertisement la adresa unei părți a presei din România, care continuă să contribuie la desorientarea și inficierea opiniei publice din România:

Rămăși în afara spectacolului nedemn pe care-l dă o bună parte din presa noastră, ne-am spus neapărat cu vântul asupra polemilor, cari de câte-va luni creiază în jurul țării o atmosferă bolnăvicioasă și compromițătoare.

Cu o egală lipsă de rușine pentru corupți ca și pentru corupțori, mezulul acesta de conștiință, — care clasifică astăzi presa românească în presă națională și presa vândută — ne dă măsura lipsei de scrupule și a putregaiului, care-i compromite memoria.

Viața publică a țării este viciată de această presă, care nu cruță nimic și pe nimeni fiind-că nu are nimic sănt.

Oamenii cei mai cinștiți sunt puși la olaltă, în coloanele unei anume presei, cu oamenii de afaceri cei mai puțin scrupuloși; infamiile sunt etalate cu o lipsă de pudoare care trece chiar și peste limitele extreme îngăduite, în timp ce conducătorii ziarelor compromise, sfidând opinia publică, se ridică cu îndrăzneală în cenzori ai vieții tuturor.

Dar dacă situația în presa noastră e din nenorocire aceasta, răul trebuie curmat mai înainte ca efectele să fi făcut remediul nepuțincios; — și remediul nu trebuie căutat decât într-o reacțiune a publicului însuși, a publicului exploatat și terorizat de această categorie a presei noastre.

O reacțiune serioasă a opiniei publice, va scuti cel puțin pe viitor viața publică a țării de spectacole ca cele cari se dau astăzi, curățind astfel de miasme bolnăvicioase atmosfera care se creiază înăuntrul și se întreține în afară împotriva tuturor intereselor românești.

Statistică sau album, ori ambele?

Dându-și seamă de importanța și folosul lucrărilor statistice, consistențele bisericilor noastre — aproape singurele organe, cari fac la noi au de an un fel de statistică referitor la diferitele manifestațiuni ale vieții morale, culturale, sociale etc. ale credincioșilor lor — au luat, precum se știe, dispoziții, chiar în lunile prime după declararea războiului, pentru conscrierea datelor cu privire la *jerfitele de sânge*, ce li lor sufletuștii le aduc pentru tron, patrie, neam și lege.

Aceste dispoziții sunt o dovadă mai mult de îngrijirea părintească a căpeteniilor noastre bisericesti pentru înaltele interese ale poporului nostru, care în urma împrejurărilor, între cari li este dat să trăiască în această țară, are trebuință neapărată și de lucrări statistice proprii și — mai ales — acum, când, împreună cu ceilalți locuitori ai țării, trecem printr'un cataclism, ca și care abia se mai pomenește în istorie.

Și între astfel de împrejurări rari și grave, cine ar mai putea trage la îndoială importanța și necesitatea unei statistice proprii, pentru a ne putea cunoaște, prin ea, forțele și a da prilejul ca să ni le cunoașcă și alții; dar și pentru ca ea să poată servi ca un document prețios pe seama posterității cu privire la aceste vremuri vijelioase, pe urma cărora, credem că se vor desvolta împrejurări mai favorabile și pentru neamul nostru, al cărui fil țin cu atâta vitejie și statornicie piept tuturor nevoilor legate de un războiu așa de îndelungat și teribil.

Că conducerea armatei va face istoricul acestui război, și va nota toate jertfele de sânge, viață și avere, ce el le reclamă, nu ne poate dispensa, să nu facem și noi, pe cât ne îngăduie puterile, o lucrare proprie, în care să se oglindeze tot ce am prestat noi în acest război, ceea ce sigur o va face fiecare naționalitate din patrie, în interesul bine priceput al viitorului fiilor săi.

Aceste vor fi fost, neapărat, motivele pentru cari consistențele bisericilor noastre au luat măsuri pentru adunarea datelor necesare la compunerea statistice, de care ne ocupăm în aceste șire.

Și tot de aceste considerațiuni vor fi fost povățuiri și alții, cari în timpul din urmă s'au ocupat cu multă căldură de chestia „Cum să-i venerăm?” pe cei ce au murit pentru tron și patrie.

Opiniile însă, pe cum se vede din discuțiile de până aci, sunt diferite, unii cerând să se facă o *statistică a jertfelor de sânge*, alții să se facă un *album*, și totodată, în legătură cu aceste să se lucreze cu cea mai mare stăruință pentru înfăptuirea marelui *ortelinat*, proiectat de Uniunea femeilor ro-

mâne din Ungaria, pentru îngrijirea copișilor orfani și săraci, al celor ce și-au jertfit viața și alții, în fine, pledând pentru înființarea unui *mare spital românesc* etc.

Pentru lămurirea chestiunii *statistice și albumului*, ce ne preocupă, am crezut, că nu va fi fără folos, a contribui și noi ceva prin șirele prezente.

Dupăce în caie precedente am arătat, în principiu, necesitatea și importanța unei *statistice proprii* în legătură cu războiul actual, să vedem cam ce ar trebui să cuprindă această statistică.

Ea numai în acel caz, credem, că va fi de un folos real, dacă va cuprinde date generale complete despre toate jertfele de orice soi din toate comunele cu populațiune românească.

Anume se va eru:

1. *Câți soldați a dat comuna?* (înțelegând pe toți cei asentați în vârstă de 18—50 ani).

Din aceștia: a) Câți ofițeri? b) Câți subofițeri? c) Câți soldați de rând?

Din aceștia: a) Câți au murit pe câmpul de luptă și, în urma rănilor ori boalelor epidemice, prin spitale? b) Câți au rămas schilaviți? c) Câți din cei răniți s'au vindecat? d) Câți au ajuns prizonieri? e) Câți au fost decorați pentru fapte vitejești?

2. *Câți bărbați au fost duși ca lucrători în serviciul armatei* (cărăuși, la facerea de șanțuri, fortificații) etc.?

3. *Câți cai s'au recrutat pentru armată?*

4. *Câte vite cornute s'au rechiziționat?*

5. *Câte bucate?*

6. *Câte căruțe?*

7. *Câte trăsururi?*

8. *Cu ce sume a contribuit comuna, banca și privații la împrumutul de război?*

9. *Ce alte contribuiri s'au făcut pentru Crucea roșie, pentru răniți, pentru ajutorarea copișilor celor duși pe câmpul de luptă?*

Se va indica și *numărul locuitorilor comunei resp. parohiei, numărul orfanilor* celor căzuți în luptă etc.

O astfel de statistică o pot face numai *consistențele bisericilor* noastre, cu ajutorul ofițierilor parohiale și ale celorlți protopopși, pentru că ele au puterea de a disciplina pe subalterni, ceea ce, s. e., „Asociațiune” nu o are. Și, nu e îndoială, că va trebui să se facă uz, în cazuri de neglijență, și de puterea disciplinară.

(Va urma).

Statele balcanice și intervenția ententei.

În centrul preocupărilor diplomatice se află încă tot demersul puterilor împătritei înțelegeri pe lângă guvernele statelor balcanice. Din numeroasele știri, cari circulă prin presa mondială, rezultă că acest demers întâmpină mari greutăți, care numai cu anevoie vor putea fi înlăturate.

Știrile mai noi ne prezintă astfel situațiunea:

Grecia.

Din Atena se anunță cu data de ieri, că la întrunirea de luni a camerei eline, Venizelos va obține probabil o mică majoritate, care va avea drept urmare demisiunea cabinetului Guna-riș. Regele va însărcina cu formarea noului cabinet pe Venizelos numai în cazul, când acesta ar oferi o platformă politică satisfăcătoare. În caz contrar se vor face alegeri noi.

Conform unei telegrame din Chiasso cercușii politici din Roma ar privi cu optimism la rezultatul demersului ententei. La Roma se speră, că întrunirea camerei eline va aduce cu sine o schimbare favorabilă a opiniei publice din Grecia.

Sărbia.

Din Berlin se anunță:

Ministrul plenipotențiar sârbesc în Roma, întretinându-se cu un reprezentant al „Tribunei” a respins cu hotărâre alegeriunile, că cheia problemei balcanice s'ar afla în Niș sau Atena. Bulgaria s'are foarte bine că pretențiunile adresate Serbiei nu se pot împlini, pentru că, dacă guvernul sârbesc ar sacrifica Macedonia, ar produce prin aceasta o desorganizare morală, și o revoltă sigură a armatei. De aceea este cu totul exclus, ca Quadrupla înțelegere să fi îndemnat pe Bulgaria la asemenea propoziții neacceptabile, deoarece armata sârbească mai are de îndeplinit o problemă strategică importantă pentru Quadrupla înțelegere.

Bulgaria.

„Kölnische Zeitung” anunță din Sofia cu data de ieri:

Prim-ministrul Radoslawow a declarat șefilor opoziției, că adunarea națională nu va fi convocată, nefiind timpul potrivit pentru a discuta în public chestii politice. Guvernul bulgar se simte destul de tare de-a conduce destinele țării. Guvernul dorește încheierea unui tratat cu Turcia *pentru a obține mai mult decât ar putea obține contrarii guvernului prin atașarea Bulgariei la împătrita înțelegere.*

Atitudinea Italiei.

„Vossische Zeitung” adă din Lugano: Ziarul „Stampa” anunță că zilele acestea se va ține un consiliu de miniștri, care se va ocupa cu situațiunea creată prin înfrângerea Rușilor și prin noul pas întreprins de împătrita înțelegere în Balcani.

Înțelegerea cu statele balcanice întâmpină greutăți mari. În fruntea comisiunii diplomatice trimisă pentru tranșarea chestiunii balcanice a fost Cruppi.

Consiliul de miniștri italian se va ocupa și cu chestiunea turcă, ceea ce se poate vedea și din împrejurarea că ambasadorul Turciei s'a întors dela Valambroso la Roma. În chestiunea aceasta se așteaptă noul eveniment. După consiliul de miniștri, Salandra va pleca la cartierul general ca să raporteze regelui despre deciziunile luate.

Trimiteri de bani prizonierilor de război.

Încă din toamna anului trecut — scrie „Rev. Economică” — primul nostru institut financiar „Albina” din Sibiu, împreună cu filialele ei, îndeplinește pentru publicul nostru românesc și străin dela noi, în mod cu totul desinteresat și gratuit, asemuări de bani pe seama prizonierilor de război austro-ungari din Rusia și Sărbia și acum pe urmă și din Italia. Sumele asemnate de „Albina” prizonierilor, mai întâiu pe calea Ambasadei americane din București, și dupăce aceasta și-a sistat activitatea de mijlocitoare, pe calea unei mari bănci din capitala României se urcă până în prezent la peste K 100,000.

Precum cetim acum în „Românul” frunțașul nostru institut „Victoria” din Arad, reușind a intra în legătură nemijlocite cu o mare bancă bucureșteană încă se ocupă acum cu astfel de trimiteri de bani la prizonierii de război din Rusia.

În modul acesta, mână în mână, cele două bănci frunțașe ale noastre, împărtășesc de binefacerile și serviciile lor, și în afară de patrie, pe filul poporului nostru, pe cari soarta i-a aruncat în captivitate, în extremul orient, în Balcani sau în Italia.

Apropos la trimiterile de bani la prizonierii din Rusia, nu ne putem suprimă mirarea asupra tonului de reciamă, cu care „Românul” vestește cetitorilor săi faptul, fără îndoială îmbucurător, că și „Victoria” a intrat în șirul băncilor mari din țară, cari efectuează plăți prizonierilor din străinătate. A atribui acestui fapt importanța unui succes financiar este deplasat, este o exagerare. O bancă de rangul și reputația „Victoriei” din Arad, pe care-desigur n'a costat-o multe sfurtări căș-

In țara nouă.

București Iulie 1915.

— Urmare. —

Pescarii din Turtucaia sunt ceea ce sunt Polenarii din satul Polana, com. Sibiuului, căci ei cutreeră toate bălțile României dela Dunărea de jos. Aceștia ar trebui menținuți și ajuturați în breasla lor prin introducerea învățământului profesional, ca ei să dea cu timpul pe antreprenorii și funcționarii bălților și a *cherhanalelor*, pe proprietarii vapoarelor de pescuit pe mare și pe cei mai buni marinari în marina militară și comercială. În legătură cu aceste apoi propagată cultura și prelucrarea — torșul *cănepei* — ca ocupațiune accesorie casnică a femeilor, iar nu modelele parisiene. Obștii de producțiune și valorizarea peștelui, iar nu bănci de speculă.

Turtucaia însăși cu regiunea bogată și grație situațiunii sale și apropierei de Capitală și cu clima ei caldă, care grăbește vegetațiunea cu două săptămâni cel puțin, ar contribui în mod însemnat la alimentarea Capitalei Tărei cu fructe și struguri ca *trufandale*, înaintea altor centre de producțiune și cu, timpul poate deveni oraș de *vilegiatură*

care să atragă la sine multă lume, concunând cu Sinaia, Bușteni, etc., a căror scumpete a devenit insuportabilă multora.

Comerciuul cu produsele este destul de însemnat. Am văzut zeci de magazii mari de produse pline cu deosebire de porumb, căci grăul și orzul se vânduse deja de mult, și zilnicoseau cară trase de bivoli tari și de cai vânioși și luți încărcate cu porumb; însă magaziiile toate erau primitive de lemn fără ventilatoare, doar cu niște uși ori porți mari, pe cari le deschideau ca să se mai aerizeze produsele și să le mai dea la lopată. Localnici bine informați îmi spuneau, că în oraș sunt oameni simplii cu zecile, cari au agonisit averi mari de sute de mii de lei în câțiva ani din comerciuul cu produse, pe cari le încercuau pe cai și le transportau în jos și în sus la porturile principale. Ba îmi exprimară regretul, că România a făcut greșala mare, de a nu fi împins granița și mai departe, să cuprindă încă alte 3—4 sate bulgărești, cari gravitau cu produsele lor spre dânsii, având șosele bune; dar acelea sunt nevoite acum a-și trimite produsele lor spre Rasgrad și Ruscuc cu cheltuieli mult mai mari și cu întârziere. Turcii și bulgarilor din împrejurime cultivă mult po-

rumb și fasole, grău și săcară, ovăs, melu, dar ei nu mănâncă mămăligă, pe când cei dela sud în județul Calacra-Dobrici nu cultivă de loc porumbul.

Cele văzute în excursiunile prin împrejurimile Turtucaiei, m'au aruncat cu gândul înapoi cu 50 de ani în multe privințe găsind aceeași situație și raporturi economice nelămurite: care teren este proprietatea statului, care este comunală și care particular, apoi agricultura lor estensivă de 2 și 3 câmpuri, în majoritate cultura săcarei și a porumbului, grăul plin de săcară, pe alocurea multă îndoitură de grău cu săcară, orzul cu mult ovăs prin el, apoi întinse și multe locuri ba chiar laburi întregi cultivate cu fasole, ceea ce la noi nu era; pădurile brăcuite prin pășunatul cu vitele; boi de bivoli în toate părțile la turci ca principal animal de muncă, — îmi reaminteau pe *boierii* vărari de pe Țara Oltului, cu disperarea lor, când pe căldura mare bivoliul alergau în goana mare cu carul în vale la apă spre a se scâlta și disperarea stăpânului cu strigătul: „hai țetai! va, că mi s'a aprins în car”. Apoi *scumpia*, bat-o părjoiul de scumpie, pe care o aduceau tăbăcarii români din Făgăraș cu cărăuși plății dela Brașov, venită din Turcia, din cauza căreia noi la

înapoiatul dela școală toată noaptea trebuia să stăm pe marginea carului pe lătre sgrubind de frig și ger, iar patronul avinat dormind dus pe sacii scumpiei pe moale. Istă deci atâtea reminiscențe din copilărie și amintiri diverse, comparate din nou cu stările de astăzi din Cadrițare.

Pe când altă dată cu mii ne uitam la boii Vlădărenilor, ce aduceau petri de moară din carierele dela Ciceu din nord-vestul Transilvaniei, fiind câte 6 săptămâni pe drum, fără merinde și fără grăunțe, și la bivoli și boii boierilor, purtători de var din Venetia, Părau, Grid, Comana, pe care li dădeau pe bucate pe la Mediaș, Sighișoara Bălgard etc. și alături de vitele foștilor iobagi și de caii *strepți* ai poporului român și frunțașilor satelor — totuși lucrurile văzute la turcii și bulgarii din jurul Turtucaiei m'au făcut să judec lucrurile cu totul altfel.

Nimic mai de-a îndoasele în organizarea economică a românului decât plugul greu de oțel *Universal* a lui Bud. Sack, dat în mâna țaranului român din Țară, la cari înhămând câte 6—8 mărgoaze navoiașe de boi sau cai, și câte 3—4 oameni mari în jurul lor, și de altă-parte câte 2 bivoli puternici injugați la rarița *bulgărească*

ori *turcească* și sgârbind numai pământul tocmai din cauza rariței, a defectuosității ei.

Din contră marii cultivători, proprietari și obștii arenda-tore de moși întregi ar trebui obligate fiecare, să țină în comun câte 3—4 părechi de bivoli tari, pentru a face cu ei arături adânci și jarături de desfundare, pentru plugurile, poverile grele și pentru răsbirea pământului mai bine cu plugul, și curățirea de buruieni, mărcini etc. Acum a eșit din nou în modă prinderea de bivoli la car și plug pe Țara Oltului aproape în toate satele, dar nu mai sunt boii caștrați ci bivolițele și vacile de lapte cari se injugă, ca un rezultat evident al mărimii băncilor, și a celor vro câteva zeci de mii de oameni duși în America.

În orice caz bivoliul merită cu totul altă considerațiune și avem în el cel mai puternic animal al nostru de muncă, pentru muncile și poveri grele și el este relativ ușor de ținut și hrănit. El ne compensează în bună parte calul greu de povară al țării occidentale, și deci merită toată atențiunea pentru marele cultivator ca și pentru obștii și la anumite exploataři industriale.

tigate de legături înstrăinate în scopul amintit — nu are nevoie de astfel de reclame ridicole, cari, suntem convins, displic și vrednicului ei director d-lul S. Raicu!

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 16 August. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

In nordul monarhiei.

Pe teritoriul spre vest dela Bug urmărirea Rușilor înaintează grabnic. Forțele austro-ungare cari înaintează în centrul aliaților sunt pe urmele dușmanului care se retrage spre vest dela Biala peste *Klikavka*.

Diviziunile arhiducelui Iosif Ferdinand dând lupte peste lupte au ajuns eri seară în teritoriul spre sud și sudvest dela Biala, iar în decursul nopții au aruncat pod peste *Krzna*. Azi-dimineață au trecut peste râu și au atacat și bătut ariergardele dușmanului în tot locul unde au dat peste ele.

Trupele lui Kövess au alungat pe dușman peste *Klikavka suparioară*.

În ținutul Biala și în direcție spre *Brest-Litovsk* se observă numeroase și estinse incendii. La *Wladimir-Wolinskij* am prins în mai multe locuri teren sigur pe țărmlu ostic al râului Bug. Aici și în *Galiția-ostică* situația e neschimbată.

La granițele italiene.

Pe frontul din *Tirol* artileria grea dușmană după o pauză mai lungă a început eri din nou focul contra forturilor noastre și cu deosebire contra celor din pasul *Tonale* și cele de pe platourile dela *Lavarone* și *Folgaria*. Incercările singuratic de atac ale infanteriei italiene pe șoseaua *Tonale* contra poziției noastre dela *Popena* (spre sud dela *Schneiderbach*) și în ținutul *Dreizinmen* au fost respinse.

Tot așa a fost zădărnicit și atacul reînnoit de dușman pe frontul dela litoral, contra teritoriului situat la sud de *Kru*, — precum și ieșirea contra părții proeminente a platoului de la *Doberdo*.

Generali de divizie *Höfer*, locțiitorul șefului de stat major.

Evenimentele pe mare.

Unul din hidroplanele noastre a bombardat în după-amiaza zilei de 15 August patru forturi de la țărmul *Veneziei*. Toate bombele, afară de una, au explodat în interiorul forturilor.

Dintre cele cinci avioane dușmane, cari au plecat în urmărirea aviatorilor noștri, pe două le-am silit prin focul de mitraliezi al aviatorilor să se reîntoarcă și să aterizeze, alte două după scurt timp și-au încetat urmărirea, iar al cincelea a urmărit pe aviatorii

Pământul din *Cadrilater* trece de foarte fertil și regiunea de bogată, ceea ce este însă numai în parte ade-vărat, dacă va fi bine muncit. Dar de cine și cu ce? Agricultură este destul de estinsă și pământul variat, dar în genere lipsese cultura și pământul este peste tot prost muncit din lipsă de brațe și de mijloc. O agricultură rațională și o gospodărie săsească-nemțescă, ar face minutul cu el.

Pentru mine a fost o surprindere plăcută de-a nu mai găsi aci niciări caracterul de stepă, de câmpia monotonă fără deal și vale, fără umbră și pom a României arsă și criptă de soare, falmeasa teorie de luptă între pădure și stepă și de invazia stepei în pădure, aci la fiecare pas se dovedește în toată fașitate ei. Nu numai că păduri există în toate părțile și păduri mari bătrâne în abundență, dar și prin grădini și vii se văd tot felul de pomi roditori, apoi și pe câmp se arătau se văd foarte mulți pomi, peri săbătoici și nucii mari, din fostele păduri, cruțați de cătră locuitorii turci cu religiozitate.

(Sfârșitul în nrul viitor).

noștri până în apropierea litoralului de la *Istria*, de unde însă a trebuit să se întoarcă înapoi fără nici un rezultat.

Hydroplanul nostru s-a reîn-tors neatins înapoi, cu toate că corăbiile de război și forturile dușmane au îndreptat contra lui un foc violent.

Conform raportului oficios italian, submarinul nostru „U. 3.” a fost scufundat în 12 August în *Adria* sudică. Al doilea ofițer și 11 soldați ai submarinului au fost salvați și făcuți prizonieri.

Comandamentul flotei.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin, 16 August. — Buletinul oficial al varelui cartier general german e pentru ziua de azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Spre nord dela *Hammersweiler* (la nord-ost de *Dammerkirch*) un atac parțial al Francezilor a eșuat înaintea obstacolelor noastre.

La est și sud-est: Armata lui *Hindenburg* în alte atacuri succese, contra pozițiilor înaintate dela *Kovno*, a făcut eri din nou 1730 prizonieri Ruși, între cari și 7 ofițeri.

Spargerea pozițiilor rusești, care s-a început cu trecerea peste *Nurmez*, a succes în toată întregimea. Cedând presiunii pornite de la locul spargerii, precum și atacurilor reînnoite pe întregul front, dușmanul se retrage din pozițiile sale dela *Narew* și până la *Bug*.

Trupele noastre de urmărire au ajuns până la înălțimea *Bransk* și am făcut mai mult de 5000 prizonieri. La *Novo-Georgievsk* am respins pe apărători și mai departe spre braul de forturi.

Aripa stângă a principelui *Leopold* de *Bavaria* peste noapte a postat spre vest dela *Drohitsyn* trecerea peste *Bug*, în timp ce aripa dreaptă și centrul au trecut eri înainte de amiazi peste *Losice* și *Miendrzyze*.

În sectorul *Tokona* și *Lukonka* (între *Drohitsyn* și *Bialla*) am dat din nou de rezistență. Azi în zorii zilei spre est dela *Losice* armata teritorială din *Silezia* a înfrânt această rezistență printr'un atac al ei și acum urmărește pe dușman. Armata lui *Mackensen* continuă să urmărească pe dușman. Am ajuns dincolo de *Biala* și de *Slavaticze*.

Spre est dela *Vlodanc* trupele noastre înaintează pe țărmul ostic al râului *Bug*.

Războiul cu Turcii.

Constantinopol, 13 August. — Comunicatul oficial al marelii cartier general otoman e pentru azi următorul:

Pe frontul din *Caucaz*: Orașul *Van* a fost atacat de trupe rusești și de bande armene. Garnizoana slabă, după o rezistență de 20 ore a evacuat orașul, deoarece Rușilor le sosiau întăriri. În 15 August trupele noastre au luat din nou în stăpânire orașul. Bandele și detașamentele rusești au fost silit să se retragă, dar au devastat întreg ținutul.

Pe frontul de la *Dardanele*: Spre nord dela *Ariburnu* am respins un nou atac al dușmanului, pe care îl îndreptară în sesul dela *Anaforta* contra aripei noastre drepte.

Răspunsul Maj. Sale la telegrama omagială a comitatului Brașov. Din adunarea comitatului Brașov, ținută în 3 Iulie a. c. precum știm, s-a trimis Majestății Sale prin prim-ministrul țării o telegramă omagială, la care ministrul-președinte contele *Ștefan Tisza* a răspuns azi priu următoarea telegramă adresată d-lui comite suprem *Sigismund Mikes*:

„Majestatea Sa Regele nostru apostolic a binevoit prea grațios a primi cu mulțămintă omagiul exprimat în adunarea de primăvară a comitatului Brașov, ținută în 3 Iulie a. c. cu ocaziunea învingerilor din urmă din *Galiția*, și binevoind a-și exprima prea grațios mulțăminta Sa

caldă pentru această nouă asigurare de alipire și devolament gata de jertfă a întregii populațiuni a comitatului, care totdeauna a fost credincioasă regelui și a escelat prin patriotism, despre ceea ce am anunțat adunarea comitatului Brașov prin rescriptul dat sub numărul de mai sus.

Premii pentru muncitori.

Camera comercială și industrială din Brașov ne vestește, că în urma dispozițiilor ministrului de comerț, să vor împărți și în anul 1915 între acei muncitori, cari prin serviciu îndelungat și credincios, s'au arătat vrednici, 100 diplome și 100 premii de câte 100 cor., din cari 5 asemenea premii să împart între muncitorii de pe teritoriul camerei din Brașov, care să extindă asupra comitatelor Brașov, Făgăraș, Târnava mare și Sibiu.

Să reearecă datătorii de lucru (patronii) atât fabricanți cât și celalalți măiestrii meseriași să aducă, cel mai târziu până la 6 Septembrie n. c., la cunoștința camerei numele acelor muncitori, cari sunt vrednici de premiare.

Cel care dorește să fie premiat are să dovediască 1. că e cetățean ungar; 2. că a fost aplicat în mod stabil în serviciu (muncă) industrială (de meserie); (portarii vizitii, servitorii cancelariilor, fabricilor, cum și alții, cari îndeplinesc asemenea lucruri, nu vor fi premiați); 3. că au fost aplicați într'una și fără întrerupere cel puțin 15 ani la muncă industrială (aci să socotese și anii de ucenic, la meseriile legate de anotimpuri, muncă din câte un anotimp complet (întreg), să consideră drept câte un an); 4. plata muncitorului să nu ajungă suma de cor. 2000.

Toate acestea sunt a să dovedească acte autentice, eventual cu cărțile de lucru, sau cu copiile legalizate ale lor. Unul și același muncitor nu să premiază, de cât o singură dată.

Camera va înalnta cererile întrate cu propunerile sale motivate, la minister, care va aduce hotărâre în cauză.

Sibiu, 13 August 1915.

Comitetul Reuniunii sodallilor români din Sibiu.

Vic. *Tordășianu* Ștefan *Duca*
prezident. notar.

„Pentru sârmanii soldați români cărora li-s'au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor“.

Transport din n-rul trecut 6637 c. 27 f.

Corpul învățătoresc dela școlaele primare de băieți și de fetețe gr. or. din Brașov (vezi în memoria) . . . 15

În loc de cunună peritoare pe mormântul nepoatei *Elena D. Marcea n. Baboie* d-na *Paraschiva Lupan* 10

D-l *Ioan Bădițoiu* și soția *Paraschiva* (vezi în memoria) 5

La olantă 6667 c. 27 f.

ȘTIRI.

— 17 August n. 1915.

Distincții militare. *Crucea pentru merite militare cl. 3* cu decorația de războiu s'a conferit sublocotenentului în ev. *Paul Scripcariu* din reg. de inf. ter. buc. 22.

Cu lauda prea înaltă—*Signum laudis* — a fost distins sublocot. de art. i. r. *Petru Popovici*.

Semnul onorific cl. II a Crucii roșii s'a conferit căpitanului *Virgil Pîso* dela reg. 41 de inf. și medicului asistent *Dr. Vasile Tirnea*.

Cu medalia de argint pentru vitejie cl. II au fost distinsi: sergentul de stab *George Ardelean*, caporalul *Bucur Potcovă*, fruntașii *Iosif Fulca* și *Nicolae Coșuleț*, infanteristul *Ladislaus Moldovan* — toți din reg. 2.

Cu medalia de bronz pentru vitejie au fost distinsi: plutonierul *Silvestru Marin*, caporalii *Dumitru Furnică* și *Dumitru Leuca*, fruntașii *Todor Groza*, *Gheorghe Mucea*, infanteriștii *Gheorghe Ciucășel*, *Gheorghe Danci*, *Nicolae Grancea*, *M. Șerban*, *Gheorghe Sârbu* și *Nicolae Juja* — toți din reg. 2 de inf.

Avansamente militare. La rangul de locotenent-colonel a fost avansat majorul *Romulus Moga* din reg. 37.

Medici asistenți i. r. au fost numiți medicii asistenți-locuitori *Dr. Ștefan*

Tămăsdan 33, Dr. Nicolae Comșa 50 și Dr. Constantin Oancea dela spitalul garn. 22.

În memoria decedatei *Elena D. Marcea n. Baboie* soția celegului lor învățător *Dumitru Marcea* și în loc de cunună pieritoare, corpul învățătoresc dela școala primară centr. rom. gr. or. de băieți și de fetețe din loc, dăruiește suma de 30 coroane și anume: 15 coroane la fondul „*Dr. Petru Span*” și 15 coroane la colecta ziarului „*Gazeta Transilvaniei*” contra soldaților noștri nenorociți.

D-l *Ioan Bădițoiu* și soția *Paraschiva* dăruiesc în loc de cunună peritoare pe mormântul neuitatei lor verișoare *Elena D. Marcea n. Baboie* 10 cor. la masa studenților români, 5 cor. la fondul ziaristilor și 5 cor. la colecta pentru soldații noștri nenorociți.

Primească ploșii donatori sincere mulțumite.

Capela orașului va cânta desera (17 August) la 8 oare, adecă în preșeara zilei nașterii *Maj Sale* pe străzile orașului, iar la 19. August seara la 7 oare, adecă în preșeara zilei Sfântului Ștefan, va aranja o serenadă pe plața *Francisc Iosif*.

† *Koľomán Szegli*. Din *Budapesta* se anunță că cunoscutul bărbat de stat maghiar *Koľomán Szegli* a încetat din viață pe moșia sa dela *Rătot*.

Căștigurile de războiu ale Americii „neuitate” sunt evaluate de revista londoneză „*Economist*”, cu rotund 50 milioane dolari, iar suma comanelor primite de 14 mari firme americane, cari au realizat câștigul de sus, le evaluează aceiași revistă la 350 milioane dolari. Cu alte comande de războiu, primite de societăți și întreprinderi mai mici, totalul comanelor de războiu este evaluat la 1 1/2 miliarde dolari — fără produsele chimice, materialele farmaceutice etc. La suma de 1 1/2 miliarde participă *Anglia* și *Rusia* cu câte 1/2 miliard, *Franta* cu 400 mil. dolari și *Italia* cu 100 mil. dolari. R. E.

Daruri. Pentru văduve și orfani: *Dela Casa de păstrare gen. brașoveana* întru amintirea avocatului *Karl Adam* 100 cor.

Pentru culina populară de pe valea *Lată* dăruiesc: *Doamnele Eisner* și *Tritsch* 10 kgr. de sare *Doamna Ida* ridid ea contribuție lunară pe August 5 coroane.

Tutora, li se exprimă mulțumite.

Publicațiune pentru plățrea dării. Subscribul perceptorat orașenesc provoacă prin aceasta pe toți contribuabilii, cari până la 15 a lunii curente ru și-au plătit dările de stat și aruncurile comunale contate în catastifele de dare comunale și ajunse la scadență în sensul §-ului 26 al articolului de *Lege XI* din 1909-11 provoacă să-și plătească datoria restantă dimpreună cu competențele laterale la cassa perceptoratului orașenesc în termen de 8 zile, socotite dela ziua în care se dă publicității această publicațiune până la 24 a lunii curente, cu atât mai sigur, cu cât în caz contrar am fi siliți să ordonăm execuția contra celor ce n'ar urma acestei provocări. Brașov, în 16 August 1915. *Perceptoratul orașenesc*.

Publicațiune, referitoare la anunțarea singuraticelor proviziuni de material de bumbac precum și la restrângerea vânzării și a pregătirii acelor. În sensul prealabilului ordin al Ministeriului ces. și reg. Nr. 2866/915 trebuș anunțate următoarele proviziuni de material de bumbac și anume:

1. Impletituri de bumbac pregătite din fire de bumbac naturale, înalbite sau de culoare deschisă, de firele simple sau întărite cu fire de ață, sau pregătite din rămășițe de material de bumbac țesute, sau impletite.

2. Rămășițele aci enumerate dela mașinăriile de tors bumbac și de țesut bumbac, cari sunt menite de a fi puse în vânzare sau menite de a fi pregătite spre scopul vânzării. Aceasta însă numai în acel caz dacă respectivul face afacerea ca obiect de meserie; așadar dacă produce fire tari (de toarse fle țesute) impletituri de podoabă, bumbac numit tambour, rămășițe dela diverse vânzări și rămășițe dela diverse stufe.

Acei indivizi cari se ocupă de meserie cu prelucrarea sau cu pucerea în vânzare a materialelor menționate și cari țin înmagazinate în localele lor asemenea mărfuri, sunt obligați a anunța proviziunile ce le au cel mai târziu până la 18 August 1915 însă după starea dela 15 August a le anunța la despărțământul industrial al magistratului orașenesc, iară pe viitor a anunța aceste proviziuni până la a 18 zi a fiecărei luni inclusive și cu starea dela a 15-ea zi a lunii respective.

Mărfuri, cari în ziua de 15 a lunii se află pe drum, sunt a se anunța îndată când sosesc. Pentru anunțare se vor folosi formularele, cari se pot căpăta fără nici un ban în secția tehnică a ministrului de comerț. Acea-

tea trebuie umplute totdeauna în câte două exemplare. A vinde aceste proviziuni sau a le preda altora spre ulterioară prelucrare nu se poate decât numai cu aprobarea ministrului de comerț.

Se pot vinde sau se pot da mai departe pentru ulterioara prelucrare: 1. proviziunile de bumbac menționate în punct 2, 2. acele cantități ale articulelor menționate în punct 1) cari sunt făcute din materialul crud sau din jumătate fabricat, și cari după publicarea acestei ordinațiuni, au fost aduse la noi din țări streine, dacă documentele despre acelea numai decât s'au prezentat ministrului de comerț. Această ordinațiune ajunge la putere de lege îndată după publicare, adecă în ziua publicării. Această ordinațiune se poate vedea și ceti în întreg cuprinsul ei în localul despărțământului industrial al Magistratului orașenesc. Brașov în 11 August 1915. *Magistratul orașenesc*.

Aviz. Caut practicant cu maturitate gimnazială. Ofertul verbal. *D. Banciu* farmacist Săliște (Szollosy). 4-5

Muzică la promenadă. Începând din 29 Iulie n., muzica orașului va concerta în fiecare săptămână *Marți, Joi* la oarele 5 p. m. și *Duminecă* la oarele 11 1/2 în *parcul Rudolf*, iar *Luni Mercuri Vineri* și *Sămbătă* la oarele 5 p. m. la *promenada de jos*.

†
Cu adâncă durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcutilor, că mult iubita noastră

Elena D. Marcea n. Baboie

după grele suferințe, a încetat din viață astăzi în 3/16 August 1915 la 5 oare dimineața, în etate de 34 ani, și în al 16-lea an al fericitei sale căsătorii.

Rămășițele pământesti ale scumpei și neuitatei noastre decedate, se vor ridica din casele proprii str. Căpitănelui Nr. 13, și se vor depune spre odihnă vecinică, Miercuri în 5/18 August 1915 la 3 oare p. m. în cimiteriul bisericii Sf. Treimi de pe *Toile*.

Dormi în pace suflet nobil!

Brașov, în 3/16 August 1915.

Janica Familiei.

— În loc de orice alt anuț funebral. —

Proprietar:
Flp. A. Mureșianu: Branisce & Comp.
Redactor responsabil: *Ioan Lacea*

Concurs.

»Maramurășana« inst. de credit și economii societate pe acții în *Sighetul-Marmației* publică concurs pentru postul de contabil, după ce contabilul ales din cauze neprevăzute nu și-a putut ocupa postul.

Salariul anual 2400 — cor. bani de cvartir 600 — cor. și tantiemă statutară eventual adaus de plăță.

Dela concurenți se cere absolvarea școlaei comerciale, atestat de maturitate, praxă — să poată lucra independent, cunoașterea limbilor română, germană și maghiară și cautiune 2000 cor.

Petițiunile de concurs sunt a se înalnta până în 5 Septembrie a. c. la adresa direcțiunei institutului în *Maramarossziget*.

Contabilul să alege pe un an de probă.

Postul este de a se ocupa din 15 Septembrie a. c.

Sighetul-Marmației, la 11 August 1915.

2-3

Diracțiunea.

Avis.

Primesc elevi în cuartir, dândule toată înțreținerea precum și instrucție privată.

Pentruresultat garantez. Disciplina conștientioasă.

Vorbesc românește,

Botha L. profesor gimn.

Uj-Pest, Vasut utoza 33,

2-2